

Sygn. akt *XVII AmE 274/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodnicząca – ***Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Malinowska***

Protokolant – sekretarz sądowy Joanna Nande

po rozpoznaniu 3 grudnia 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa ***M. L.***

przeciwko ***Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki***

o obliczenie opłaty koncesyjnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 26 lipca 2017 r. znak:(...)

1. oddala odwołanie;
2. zasądza od ***M. L.*** na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 (siedemset dwadzieścia) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Ewa Malinowska

Sygn. akt *XVII AmE 274/17*

UZASADNIENIE

Decyzją z 26 lipca 2017 r. (znak: (...)) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki - działając na podstawie art. 34 ust. 1 w związku z art. 30 ust. 1 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (dalej: PE) oraz w związku z § 4 ust. 3 i § 6 ust. 4 w związku z ust. 1-3 rozporządzenia Rady Ministrów z 5 maja 1998 r. w sprawie wysokości i sposobu pobierania przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki corocznych opłat wnoszonych przez przedsiębiorstwa energetyczne, którym została udzielona koncesja oraz w związku z art. 2 § 2 i 3 oraz art. 21 § 3 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa - po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie obliczenia opłaty koncesyjnej - ustalił dla M. L., wykonującego działalność gospodarczą pod firmą (...), opłatę należną z tytułu koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie: obrót paliwami ciekłymi, udzielonej decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 25 października 2012 r., nr (...), na kwotę 8.857 zł.

(decyzja, k. 4-6).

Koncesjonariusz wniósł w przepisany termin odwołanie od powyższej decyzji, zaskarżając ją w całości i wnosząc o jej uchylenie i zmianę poprzez orzeczenie uchylenia ponownej opłaty koncesyjnej za rok 2012, nałożonej na

przedsiębiorcę. Strona powodowa wniosła również o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, według norm przepisanych. Zaskarżonej decyzji zarzucono:

1. naruszenie art. 34 ust. 1 w zw. z art. 30 ust. 1 Ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo Energetyczne w związku z par. 4 ust. 3 i par. 6 ust. 1-4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 maja 1998 roku w sprawie wysokości i sposobu pobierania przez Prezesa Regulacji Energetyki corocznych opłat wnoszonych przez przedsiębiorstwa energetyczne, którym została udzielona koncesja poprzez nałożenie na Skarżącego kolejnej, drugiej już opłaty koncesyjnej za 2012 rok w wysokości 8.857 PLN, poprzez wydanie decyzji ustalającej wysokość rocznej opłaty koncesyjnej za 2012 rok, podczas gdy opłata taka została już przez Skarżącego uiszczona;
2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym i nie znajdującym podstaw w zgromadzonym materiale dowodowym uznaniu, iż Skarżący nie dokonał prawidłowo obliczonej opłaty koncesyjnej za 2012 rok;
3. przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i w konsekwencji całkowicie dowolną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego, co doprowadziło do uznania, iż Skarżący nie uiścił opłaty koncesyjnej za 2012 rok;
4. niezbranie całego materiału dowodowego w sprawie oraz prowadzenie postępowania ukierunkowanego na z góry założony cel i gromadzenie tylko tych dowodów, które ten cel przybliżają;
5. wady decyzji - brak elementów, które winny znaleźć się w jej treści oraz wady samego jej uzasadnienia, czym naruszone zostały także podstawowe zasady Ordynacji Podatkowej (m.in. zasada zaufania obywateli do państwa, zasada przekonywania, zasada praworządności), które w świetle wskazanych w decyzji podstaw prawnych winny znaleźć zastosowanie;
6. przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i w konsekwencji całkowicie dowolną ocenę zgromadzonego materiału dowodowego.

Strona powodowa podtrzymała swoje stanowisko procesowe w piśmie z 2 stycznia 2018 r.

(odwołanie, k. 8-11; replika powoda na odpowiedź pozwanego na odwołanie, k. 36-39).

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w odpowiedzi na odwołanie wniosł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

(odpowiedź na odwołanie, k. 21-26).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. L., wykonujący działalność gospodarczą pod firmą (...), uzyskał, na mocy decyzji Prezesa URE z 29 października 2002 r., o nr (...), koncesję na obrót paliwami ciekłymi na 10 lat, do 5 listopada 2012 r.

dowód: okoliczności bezsporne.

W dniu 27 kwietnia 2012 r. do Prezesa URE wpłynął wniosek koncesjonariusza, o udzielenie koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie obrotu paliwami ciekłymi. W wyniku rozpoznania powyższego wniosku, decyzją z 25 października 2012 r. Prezes URE udzielił przedsiębiorcy koncesji, o nr (...), we wskazanym zakresie, na okres od 6 listopada 2012 r. do 31 grudnia 2030 r.

dowód: okoliczności bezsporne; decyzja koncesyjna z 25.10.2012 r., k. 28-30.

Powód uiścił opłatę koncesyjną za rok 2012 w wysokości 8.857 zł, do wniesienia której zobowiązany był na podstawie koncesji z 29 października 2002 r.

dowód: Formularz uiszczenia opłaty z tytułu uzyskania koncesji za rok 2012, k. 8 akt admin..

Prezes URE pismem z 23 listopada 2016 r. wezwał koncesjonariusza do wniesienia opłaty z tytułu udzielonej koncesji na obrót paliwami ciekłymi z 25 października 2012 r. - w terminie 14 dni wraz z odsetkami za zwłokę za okres od 27 listopada 2012 r. do dnia wniesienia opłaty.

dowód: Wezwanie do wniesienia opłaty z tytułu udzielonej koncesji na obrót paliwami ciekłymi, k. 1 akt admin.

Wobec nieuiszczenia wymaganej opłaty koncesyjnej w wyznaczonym terminie Prezes URE zawiadomił koncesjonariusza o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie obliczenia opłaty z tytułu koncesji na obrót paliwami ciekłymi udzielonej decyzją z 25 października 2012 r., którą to opłatę należało obliczyć i wnieść na rachunek URE w terminie do 30 dni od dnia wydania koncesji.

dowód: Zawiadomienie o wszczęciu postępowania, k. 3 akt admin.

W roku 2011, tj. w roku poprzedzającym udzielenie koncesji z 25 października 2012 r., koncesjonariusz osiągnął przychody netto ze sprzedaży w zakresie działalności objętej koncesją w wysokości(...) zł.

dowód: Formularz uiszczenia opłaty z tytułu uzyskania koncesji za rok 2012, k. 8 akt admin.

W dniu 26 lipca 2017 r. Prezes URE wydał, zaskarżoną w niniejszym postępowaniu sądowym, decyzję w sprawie obliczenia opłaty koncesyjnej należnej za rok 2012 z tytułu koncesji udzielonej powodowi decyzją z 25 października 2012 r.

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie niezaprzeczonych twierdzeń stron oraz wskazanych wyżej dokumentów znajdujących się w aktach sprawy. Dokumenty nie były kwestionowane przez strony, jak też Sąd nie znalazł podstaw by wiarygodność tych dokumentów podważyć.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy z 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (dalej: PE), w brzmieniu tego przepisu aktualnym na datę wydania zaskarżonej decyzji, przedsiębiorstwa energetyczne, którym została udzielona koncesja, wnoszą coroczne opłaty do budżetu państwa, obciążające koszty ich działalności.

Zasady, wysokość i sposób obliczania opłaty koncesyjnej regulowało wówczas rozporządzenie Rady Ministrów z 5 maja 1998 r. w sprawie wysokości i sposobu pobierania przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki corocznych opłat wnoszonych przez przedsiębiorstwa energetyczne, którym została udzielona koncesja (Dz.U. nr 60 poz. 387, z późn. zm.; dalej: rozporządzenie).

Opłata ta ma charakter opłaty administracyjnej i każde przedsiębiorstwo energetyczne, któremu dzielono koncesji, jest obowiązane do jej uiszczenia. Wynika to z samego faktu uzyskania i posiadania ważnej koncesji. Opłaty koncesyjne są wnoszone do budżetu państwa, na rachunek Urzędu Regulacji Energetyki i stanowią dochód tego budżetu. Należą one do opłat, do których ustalenia lub określenia uprawnione są organy inne niż organy podatkowe. Zakwalifikowanie opłat koncesyjnych w taki sposób skutkuje tym, iż zgodnie z art. 2 § 2 ordynacji podatkowej do opłat tych stosuje się przepisy działu III ordynacji podatkowej „Zobowiązania podatkowe”. Zgodnie z powyższym, do realizacji przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki zadań, wynikających z konieczności egzekwowania realizacji obowiązku sformułowanego w art. 34 PE, stosuje się przepisy ordynacji podatkowej w zakresie takim jak: powstanie zobowiązania oraz jego wygaśnięcie, naliczanie odsetek za zwłokę, jak również ulgi w spłacie opłaty koncesyjnej, przedawnienie zobowiązania wynikającego z art. 34 PE, nadpłata opłaty koncesyjnej oraz prawa i obowiązki następców prawnych oraz podmiotów przekształconych (za: Muras Zdzisław (red.), Swora Mariusz (red.), Prawo energetyczne. Tom II. Komentarz do art. 12-72, wyd. II Opublikowano: WK 2016).

Zgodnie z § 1 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia z 5 maja 1998 r., wysokość corocznej opłaty wnoszonej przez przedsiębiorstwo energetyczne, któremu została udzielona koncesja, stanowi iloczyn przychodów przedsiębiorstwa energetycznego uzyskanych ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) lub towarów w zakresie jego działalności objętej koncesją, osiągniętych w roku poprzedzającym ustalenie opłaty, oraz współczynników opłat określonych tabelą stanowiącą załącznik do rozporządzenia. Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia, opłatę wnosi się w terminie do 31 marca każdego roku. Ustawa Prawo energetyczne statuuje zatem coroczny obowiązek uiszczenia opłaty koncesyjnej, który powstaje 1 stycznia każdego roku, a rozporządzenie określa termin jej płatności.

Należy w szczególności zwrócić uwagę na fakt, że chociaż opłata ta jest uiszczana w związku z przyznaniem praw wynikających z treści koncesji, to jednak nie odnosi się ona do faktycznego wykonywania działalności koncesjonowanej, lecz do hipotetycznej możliwości jej wykonywania, na co wskazuje moment jej uiszczenia (tj. z góry za cały rok) oraz oderwanie wartości opłaty od faktycznie zrealizowanych w danym roku obrotów i ustalenie jej na podstawie obrotu z roku poprzedniego. Opłata ta nie jest świadczeniem przedsiębiorstwa energetycznego, które wnosi ono proporcjonalnie do okresu, w którym korzysta z udzielonej mu koncesji. Stanowi wprawdzie w pewnym sensie swoistą cenę za prawo prowadzenia działalności koncesjonowanej, ale nie jest ustalana w wysokości proporcjonalnej do okresu ważności koncesji, ani też nie pozostaje w związku z realnie osiąganym przychodem w roku, w którym powstał obowiązek uiszczenia opłaty. Dlatego, zdaniem Sądu, opłata koncesyjna, stanowiąc jednorazową opłatę za wykonywanie działalności w danym roku kalendarzowym, nie podlega także stopniowemu wykorzystaniu i nie może być ustalana proporcjonalnie do okresu w danym roku, w którym działalność faktycznie była wykonywana. Stanowisko takie było wielokrotnie prezentowane w orzecznictwie (np. w uzasadnieniu wyroku tutejszego SOKiK w sprawie o sygn. akt XVII AmE 52/15).

Z kolei według § 4 ust. 3 rozporządzenia, w terminie określonym w ust. 2 (tj. w ciągu 30 dni od dnia wydania koncesji) pierwszą opłatę wnosi także przedsiębiorstwo energetyczne, któremu udzielono koncesji na wniosek, jeżeli w roku poprzedzającym udzielenie koncesji uzyskało przychody ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług) lub towarów w zakresie działalności objętej tą koncesją.

Przepisy § 4 ust. 1 i ust. 3 rozporządzenia dotyczą zatem dwóch rodzajów opłat, mianowicie, w pierwszym przypadku – corocznej opłaty koncesyjnej wnoszonej do 31 marca każdego roku następującego po roku, w którym udzielono koncesji, a w drugim przypadku – pierwszej opłaty, uiszczanej w ciągu 30 dni od dnia wydania koncesji na wniosek przedsiębiorcy.

Stosownie do § 6 rozporządzenia:

1. Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, w razie stwierdzenia, że opłata została obliczona w sposób nieprawidłowy, wzywa przedsiębiorstwo energetyczne do ponownego jej obliczenia w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania.
2. W razie niedotrzymania przez przedsiębiorstwo energetyczne terminu, o którym mowa w ust. 1, lub gdy opłata ponownie została obliczona w sposób nieprawidłowy - Prezes Urzędu Regulacji Energetyki dokonuje obliczenia opłaty.
3. Po dokonaniu obliczenia, o którym mowa w ust. 2, przedsiębiorstwo energetyczne wnosi niezwłocznie należną kwotę albo Prezes Urzędu Regulacji Energetyki zwraca nadpłaconą kwotę.
4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio, w razie niewniesienia opłaty w terminie określonym w § 4.

Należy także mieć na uwadze treść art. 39 PE, zgodnie z którym przedsiębiorstwo energetyczne może złożyć wniosek o przedłużenie ważności koncesji, nie później niż na 18 miesięcy przed jej wygaśnięciem. Przepis ten obejmuje regulację umożliwiającą przedsiębiorstwu energetycznemu przedłużenie terminu ważności koncesji w przypadku zbliżającego się upływu tego terminu. Zgodnie z poglądem dominującym w literaturze i orzecznictwie, wskazany termin 18-miesięczny ma charakter materialnoprawny, co oznacza, że w przypadku jego niedochowania, przedsiębiorca nie będzie mógł skorzystać z uprawnienia do przedłużenia ważności koncesji.

W ocenie Sądu Okręgowego, na gruncie niniejszej sprawy należało uznać, iż na podstawie jednoznacznie ciążył obowiązek wniesienia opłaty (tj. pierwszej opłaty) w związku z uzyskaniem koncesji na obrót paliwami ciekłymi, udzielonej decyzją z 25 października 2012 r. (...) na okres od 6 listopada 2012 r. do 31 grudnia 2030 r. Opłata ta winna być uiszczona w ciągu 30 dni od dnia wydania koncesji, tj. do 26 listopada 2012 r. Powód wypełnił przesłanki określone w § 4 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 maja 1998 r., ponieważ złożył wniosek o udzielenie mu koncesji na obrót paliwami ciekłymi, uzyskał decyzję o udzieleniu mu tej koncesji, prowadził przed wydaniem przedmiotowej decyzji działalność w zakresie obrotu paliwami ciekłymi oraz uzyskał z tej działalności przychód, który stanowił podstawę obliczenia opłaty koncesyjnej. Z przedmiotowego obowiązku nie zwalnia powoda uiszczenie opłaty rocznej od koncesji udzielonej decyzją z 29 października 2002 r. (...), obowiązującej do 5 listopada 2012 r. W niniejszej sprawie nie mamy bowiem do czynienia z bezzasadnym ustaleniem opłaty należnej z tytułu koncesji, a tym samym z podwójnym naliczeniem opłaty koncesyjnej przez organ, ponieważ opłaty te uiszczane są z dwóch różnych tytułów. Bezspornym jest, że powód uiszczył opłatę coroczną, stosownie do art. 34 PE w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia – w formularzu „Opłata z tytułu udzielonej koncesji za rok 2012” wyraźnie wskazano, że opłata ta została uiszczona z tytułu koncesji wydanej 29 października 2002 r. (k. 8 akt admin.), natomiast zaskarżona decyzja dotyczy obowiązku uiszczenia pierwszej opłaty, w oparciu o art. 34 PE w zw. z § 4 ust. 3 rozporządzenia, od koncesji udzielonej 25 października 2012 r.

Nadto, należy zauważyć, że powodowy przedsiębiorca, prowadzący działalność koncesjonowaną, miał możliwość wystąpienia w trybie art. 39 PE o przedłużenie ważności koncesji z 2002 r. Warunkiem skorzystania z tego uprawnienia jest złożenie wniosku o przedłużenie ważności koncesji nie później niż 18 miesięcy przed jej wygaśnięciem. Termin ten ma charakter materialnoprawny, a jego niezachowanie powoduje, że przedsiębiorca nie może skorzystać z uprawnienia do przedłużenia ważności koncesji przewidzianego w tym przepisie. W przypadku niezachowania przez koncesjonariusza terminu przewidzianego dla złożenia wniosku o przedłużenie ważności koncesji i konieczności wystąpienia o wydanie nowej koncesji, sytuacja koncesjonariusza będzie zatem tożsama z sytuacją przedsiębiorcy ubiegającego się o wydanie koncesji po raz pierwszy. W każdym ze wskazanych przypadków wydanie decyzji udzielającej koncesji będzie wymagało od podmiotu zainteresowanego spełnienia przesłanek zawartych w art. 33 PE, jak również uiszczenia opłaty koncesyjnej.

Wobec tego fakt, iż powód nie skorzystał z przewidzianego przez przepisy Prawa energetycznego uprawnienia do przedłużenia ważności posiadanej przez niego koncesji na obrót paliwami ciekłymi, lecz wystąpił o udzielenie mu nowej koncesji, przesądza o obowiązku uiszczenia opłaty również od „nowej” decyzji koncesyjnej (tj. pierwszej opłaty). Abstrahując od tego, czy wniosek o wydanie nowej decyzji mógłby stanowić wniosek o przedłużenie obowiązującej koncesji, należy stwierdzić, że powód nie zachował wymaganego przepisami 18-miesięcznego terminu na wystąpienie z tego rodzaju wnioskiem, skoro poprzednia koncesja z 29 października 2002 r. obowiązywała do 5 listopada 2012 r., a wniosek o udzielenie kolejnej koncesji został złożony 27 kwietnia 2012 r. Oczywistym jest zatem, że w danym przypadku doszło do przekroczenia 18-miesięcznego, materialnoprawnego terminu.

Mając zatem na uwadze, że powód nie wniósł w określonym przepisami prawa terminie pierwszej opłaty od koncesji udzielonej decyzją Prezesa URE z 25 października 2012 r., Sąd uznał, że pozwany miał podstawy do zastosowania przepisów § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 maja 1998 r. Przy czym, należy odnotować, że powód nie kwestionował wysokości opłaty ustalonej zaskarżoną decyzją, a jedynie podstawę do jej wymierzenia. Tym samym, zarzuty sformułowane w odwołaniu nie zasługiwały na uwzględnienie.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto, zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c., zasadą odpowiedzialności za wynik procesu przyjmując, że powód - jako przegrywający sprawę – zobowiązany jest do zwrotu Prezesowi URE kosztów procesu, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 720 zł, ustalone w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSO Ewa Malinowska